

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

СТАНОЈЕ СТАНОЈЕВИЋ

(1874 - 1937)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 1999

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

37

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличих и Драгица Мијовић

СТАНОЈЕ СТАНОЈЕВИЋ

Станоје Станојевић је рођен 12. августа 1874, у Новом Саду. Његов отац, познати новосадски лекар др Лаза Станојевић, био је у своје време један од оснивача бечког академског друштва *Зоре*, одушевљен члан Уједињене Омладине Српске, у чијем је покрету шездесетих година прошлога века активно учествовао, затим дугогодишњи начелник Друштва за српско народно позориште у Новом Саду, најзад изабрани председник Матице српске, чији избор пештанска влада није потврдила, бојећи се његових веза са Београдом. Ту, у Новом Саду, у родитељском дому, добио је одлично домаће васпитање и дубоко национално образовање. Ту је свршио и основну и средњу школу. Ту је и матурирао, као један од најбољих ученика Велике српске православне гимназије у Новом Саду. Своје прве радове штампао је, као матурант, у новосадском *Спирожилу*, часопису који је излазио у редакцији његовог професора Јована Грчића.

После матуре Станојевић одлази у иностранство, на универзитет. Студирао је на Филозофском факултету у Бечу и Минхену: историју код Константина Јиречека; славистику код Ватрослава Јагића; византологију код Карла Крумбахера. Докторирао је у Бечу са тезом из српске средњевековне историје. Дисертација му је била студија о Константину Филозофу и његовој биографији деспота Стефана Лазаревића као историјском извору, а штампана је, на немачком језику, у Јагићевом *Архиву за словенску филологију*.

Од своје најраније младости до смрти, за пуне четири деценије, Станоје Станојевић је написао читав низ опсежних студија и учених расправа из наше националне историје тј. из Немањинског периода, који је познавао боље него иједан наш историчар до данас. И најуспелије дело из византологије написано на нашем језику, такође је везано за његово име; то је

опсежна студија *Византија и Срби*, у две обимне књиге, које је издала Матица српска. У овом делу је зналачки обрађен период пре досељавања Словена на Балканско полуострво, доба досељавања и, најзад, само досељавање, колонизација.

Највеће и најзначајније Станојевићево научно дело несумњиво је његова велика *Историја српског народа*, која је доживела већ неколико издања и ушла и међу ширу читалачку публику. Станојевићева *Историја* представља прво исцрпно, зналачки израђено, критички документовано и научно фундирано дело о целокупној прошлости српског народа од најстаријих времена до данас. (...)

Станојевић је написао, у популарној форми, читав низ занимљивих и радо читаних есеја из свих области наше националне историје. Ове је есеје објављивао по књижевним часописима, алманасима, календарима или у фељтону београдске *Полиџике*, а затима их је прикупио и објавио у засебним збиркама: *Из српске прошлости* (1923) и *Из наше прошлости* (1934). Ови есеји много су допринели да се наша славна прошлост популарише међу ширим слојевима читалачке публике. (...)

Потребно је, даље, истаћи неуморну организаторску делатност овога нашег одличног научника и заслужног јавног радника. На првом месту његову *Народну енциклопедију*, која има не само знатну научну вредност него и огроман практичан значај за сваког образованог човека. Затим његову врло корисну и потребну колекцију *Српски народ у XIX веку*, неопходну за боље познавање наше прошлости. Најзад, библиотеку *Биографије знаменићих људи*, широко замишљену и која ће бити у могућности да много допринесе књижевном васпитању, филозофском образовању и свестраном културном просвећивању нашег ширег читалачког света. Овим замашним едицијама Станојевић је убедљиво показао своје високе организаторске и редакторске способности.

Своје родно место и свој завичај, Нови Сад и Војводину, задужио је трајном захвалношћу оснивањем Историског

друштва у Новом Саду и покретањем *Гласника Историског друштва*, који доноси искључиво научне расправе и прилоге из прошлости нашега народа у Војводини. Као што је познато, историја Војводине је слабо проучена и релативно мало испитана и приказивана. Стога се већ одавно осећала потреба за једном научном институцијом и за једним научним часописом који ће се искључиво бавити историјом Војводине. Ову осетну празнину испунио је Станојевић оснивањем Историског друштва и покретањем *Гласника*, који обавља један необично потребан и користан посао, врши једну важну и значајну функцију и с успехом испуњава један неопходан национални задатак.

(Летопис Матице српске, 1937)

Као ученик Јагића и Јиричека Станојевић је показао да уме лако да схвати природу појединих питања и да их са успехом реши, јер је дорастао своме задатку. Одлично је познавао домаће и стране изворе и литературу. Познавао је класичне језике, а од модерних светских, немачки, француски, талијански, енглески и руски. Тако је Станојевић могао лако да контролише причања Константина Филозофа. Он је утврдио да се у већини случајева Константиново излагање слаже са излагањем осталих византиских писаца и савремених извора.

(Ж. Сечански, 1938)

Драги господине Станојевићу,

Досада сам Вашу Историју Српскога Народа само прелиставао и овда онда читао. Сада сам нашао времена да је у душак за два и по дана целу прочитам, и сада сам тек видео одличне стране Ваше књиге. Врло ме је жао што није довољно испитакнуто бар не у нашим листовима.

Ваша подела и груписање историских догађаја је не само нова него и особито zutreffend. Упечатље се главни моменти и види се историја и развијак Српског Народа боље но и из једне друге књиге.

Даље ово је тек Историја Српскога Народа. Ви сте иако

одржали црвен конац и везали историје појединих области и центара да сам чини ми се тек сада видео живи организам Српскога Народа како се миче и бори кроз историјска времена. Да ова слика буде још јаснија јако је помогло Ваше илустрационо познавање прошлости околних народа и убацивање и улепшање силовних догађаја који су нашој историји и Вашој књизи дали живост, илустрацију и узрочност.

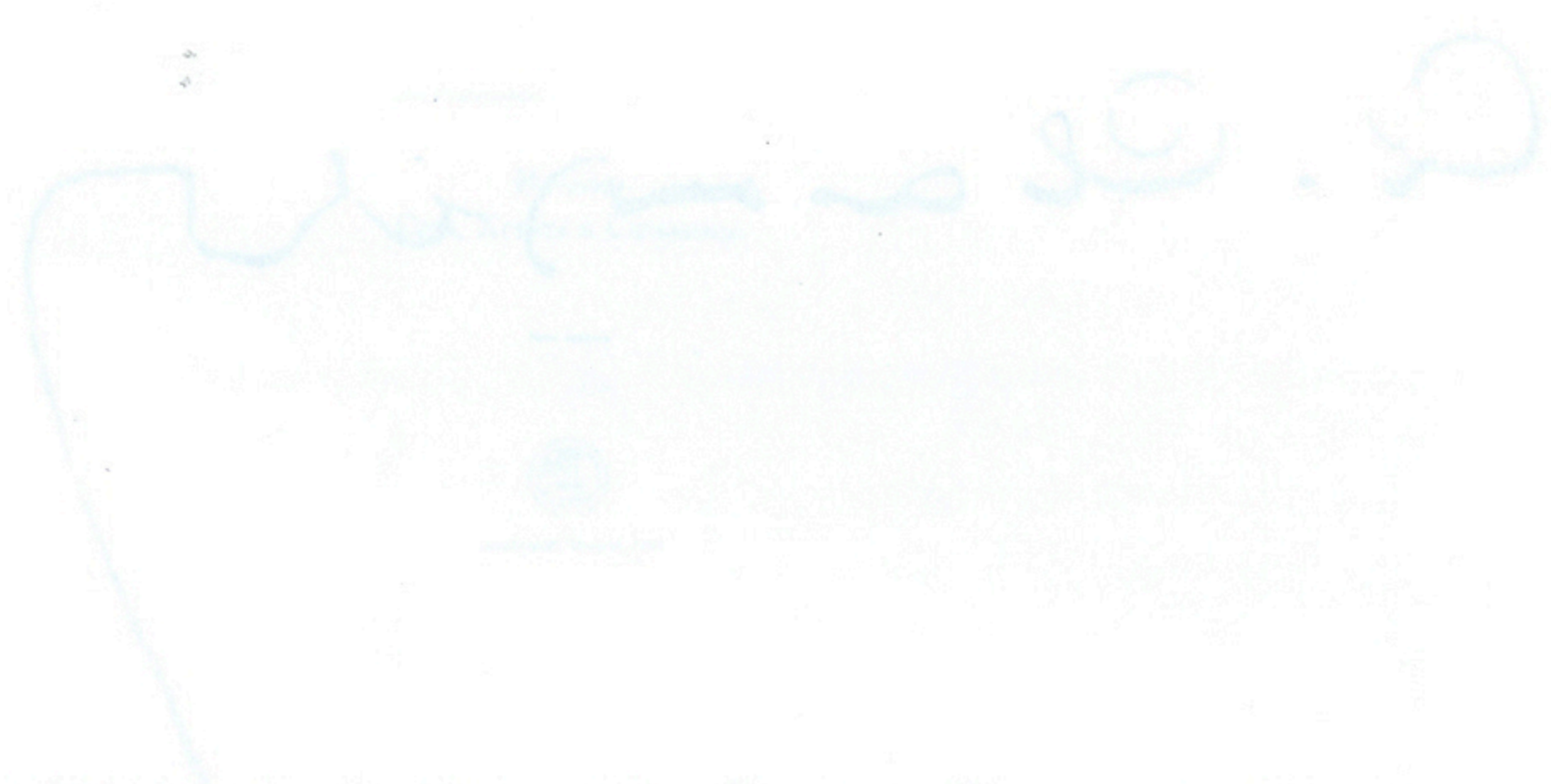
Најпоследњу, по појединим илустрацијима која су мени ближе познати видео сам колико сте изразе и обрће најљубљиво одмеравали и нашли праву меру израза за многе појаве и догађаје.

(Јован Цвијић, 1913)

***

Библиотека Маџице српске приредила је изложбу поводом стогодишњице рођења др Станоја Станојевића. Отворена је од 1. до 30. априла 1999. године у витринама испред Свечане сале Маџице српске, а коришћена је грађа из збирки Библиотеке и Рукописног одељења Маџице српске (РОМС).

КАТАЛОГ

A. Chamis

ДЕЛА

1. Прилошци библиографији србуља / Ст. Станојевић. - [Београд : б. и., 1894]. - Стр. 361-384.
П. о.: Годишњица Николе Чупића; књ. 14, 1894.
2. Кад је умро краљ Радослав? / Ст. Станојевић. - [Б. м. : б. и., 1894]. - 4 стр.
П. о.: Дело; књ. 1, св. 1, 1894.
3. О склопу Немањине биографије од Стевана Првовенчаного / написао Станоје Станојевић. - Београд : Државна штампарија краљевине Србије, 1895. - 18 стр.

Ст. Станојевић.

ИСТОРИЈА
СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА.

Прво издање.

„Напредак“ Београд 1920.

4. Ріро Срапо / Ст. Станојевић. - Београд : Државна штампарија Краљевине Југославије, 1901. - 15 стр.
П. о.: Просветни гласник; бр. 22, 1901.
5. Борба о наследство Баошино / Ст. Станојевић. - Сремски Карловци : Српска манастирска штампарија, 1902. - 79 стр.
6. Српско име у западним српским крајевима. - [Б. м. : б. и., 1902]. - 11 стр.
По.: . Српски књижевни гласник; 7, 1902.

7. Византија и Срби. Књ. 1, Балканско полуострво / написао Ст. Станојевић. - У Новом Саду : Матица српска, 1903. - V, 242 стр.
8. Византија и Срби. Књ. 2, Колонизација Словена на Балканском полуострву / написао Ст. Станојевић. - У Новом Саду : Матица српска, 1906. - XVII, 252 стр.
9. Књиге и друго у старим српским записима / Ст. Станојевић. - У Новом Саду : Браћа М. Поповића, 1906. - 72 стр.
П. о.: Летопис Матице српске; књ. 233, 234 и 235, 1905/1906.
10. Историја српскога народа / Ст. Станојевић. - Београд : "Доситеј Обрадовић", 1908. - 387 стр.
11. Историја Босне и Херцеговине / Ст. Станојевић. - Београд : Државна штампарија Краљевине Србије, 1909. - VI, 96 стр., [2] листа с картама.
12. Борба за самосталност католичке цркве у Немањинској држави / од Ст. Станојевића. - Београд : Српска краљевска академија, 1912. - XI, 178 стр.
13. Шта хоће Србија? / Ст. Станојевић. - Ниш : Државна штампарија Краљевине Србије, 1915. - 27 стр.
14. Бачка. - Нови Сад : "Даничић", 1920. - 29 стр.
15. Историја Срба, Хрвата и Словенаца / Ст. Станојевић. - 1. изд. - Београд : Напредак, 1920. - 126 стр.
16. Војводина на конференцији мира / од Ст. Станојевића. - [Б. м. : б. и., 1921]. - Стр. 76-89
П. о.: Летопис Матице српске; књ. 300, 1921.
17. Одабрани извори за српску историју. 1, Доба од VI-X века / Ст. Станојевић и В. Ћоровић. - Београд : Г. Кон, 1921. - 72 стр.
18. Цар Душан / Ст. Станојевић. - Београд : Напредак, 1922. - 25 стр.
19. Из српске прошлости / Ст. Станојевић. - Београд : Напредак, 1923. - 117 стр.
20. Убиство аустриског престолонаследника Фердинанда / Ст. Станојевић. - Београд : Напредак, 1923. - 54 стр.
21. Историја српскога народа. Књ. 1 / од Ст. Станојевића. - 7. поправљено и проширено изд. - Београд : Г. Кон, 1924. - 128 стр.
22. Историја српскога народа. Књ. 2 / од Ст. Станојевића. - 7. поправљено и проширено изд. - Београд : Г. Кон, 1924. - 138 стр.

23. Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка. Књ. 1, А-Х / Ст. Станојевић. - Загреб : Библиографски завод, 1925. - 898 стр.
24. Историја српскога народа / Ст. Станојевић. - 3. изд., поправљено. - Београд : Напредак, 1926. - 431 стр.
25. Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка. Књ. 2, И-М / Ст. Станојевић. - Загреб : Библиографски завод, [1926]. - 928 стр.
26. Наши владари / написао Станоје Станојевић. - Београд : Народна књига, 1927. - 94 стр.
27. [Манастир Манасија] / [Ст. Станојевић, Лаз. Мирковић, Ђ. Бошковић]. - [Београд : Народни музеј], 1928. - 56 стр. XXIII листа с таблама.

34242

I САВРЕМЕНА ПИТАЊА I

Ст. Станојевић.

ШТА ХОЋЕ СРБИЈА?

НИШ
ИТАЊЕНО У ДРЖАНОЈ ИТАЊЕНОЈ СРБИЈИ
1913.

28. Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка. Књ. 3, Н-Р / Ст. Станојевић. - Загреб : Библиографски завод, 1928. - 838 стр.
29. Српско-турски рат 1912 године / Ст. Станојевић. - Београд : Г. Кон, 1928. - VIII, 211 стр.
П. о.: Ратник; 1927. и 1928. год.
30. Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка. Књ. 4, С-Ш / Ст. Станојевић. - Загреб : Библиографски завод, 1929. - 1088 стр.

31. Нуклеус српског медицинског факултета у 14 веку / Ст. Станојевић. - Београд : [б. и.], 1929. - 7 стр.
П. о.: Медицински преглед; бр. 2, 1929.
32. Борба Срба за српско-хрватско уједињење / Ст. Станојевић. - Београд : Ф. Бах, 1930. - 29 стр.
П. о.: Народна одбрана; 1930.
33. Мошти Стевана Првовенчаног у Војводини / Ст. Станојевић. - Нови Сад : Историско друштво, 1930. - 16 стр.
П. о.: Гласник Историског друштва у Новом Саду; књ. 3, св. 1, 1930.
34. Белешке о неким старим иконама / Ст. Станојевић. - Београд : [б. и.], 1931. - 24 стр.
35. Историја Југословена. Књ. 1 / од Ст. Станојевића. - 11. поправљено, проширено, илустровано изд. - Београд : Г. Кон, 1931. - 141 стр.
36. Архиепископ Арсеније / Ст. Станојевић. - Срем. Карловци : Српска Манастирска Штампарија, 1932. - Стр. 1-13, 331-341.
П. о.: Гласник Историског друштва у Новом Саду; књ. 5, св. 1,3, 1932.
37. Св. Писмо у нашим старим споменицима / издали Ст. Станојевић и Д. Глумац. - Београд : Српска Краљевска академија, 1932. - XXXI, 688 стр., [1] пресавијен лист.
38. Нови Сад / Ст. Станојевић. - [Б. м. : б. и.], 1933. - IV стр.
П. о.: Гласник Историског друштва у Новом Саду; књ. 6, св. 1-2, 1933.
39. Из наше прошлости. Књ. 1 / Ст. Станојевић. - Београд : Г. Кон, 1934. - 160 стр.
40. Историја Југословена. Књ. 2 / Ст. Станојевић. - 11. поправљено, проширено, илустровано изд. - Београд : Г. Кон, 1931. - 122 стр.
41. Нацрт библиографије о св. Сави / Станоје Станојевић, Радослав Перовић. - Београд : Штампарија Драг. Поповића, 1934. - 31 стр.
П. о.: Браство; 28, књ. 45, 1934.
42. Постанак српског народа / Ст. Станојевић. - Београд : [б. и.], 1934. - 8 стр.

43. Краљ Урош / Ст. Станојевић. - Београд : Г. Кон, 1935. - 62 стр.
44. Свети Сава / Ст. Станојевић. - Београд : Државна штампарија Краљевине Југославије, 1935. - 123 стр.
45. Краљ Драгутин / Ст. Станојевић. - Београд : Г. Кон, 1936. - 18 стр.
П. о.: Годишњица Николе Чупића; књ. 45, 1936.
46. Краљ Милутин / Ст. Станојевић. - Београд : Г. Кон, 1937. - 43 стр.
47. Istoriski atlas / sastavio St. Stanojević. - 4. popravljeno izd. - Beograd : G. Kon, 1940. - 7str., [14] presavijenih listova s geogr. kartama.
48. Наши владари / написао Станоје Станојевић. - [1. изд.]. - Београд : Народна књига, 1989. - 94 стр.
49. Стеван Немања / Станоје Станојевић. - Нови Сад : Папирус, 1993. - 93 стр.
50. Стеван Првовенчани / Станоје Станојевић. - Нови Сад : Папирус, 1993. - 99 стр.
51. In memoriam Светозар Прибићевић / Ст. Станојевић. - Београд : Заштита, [б. г.]. - 16 стр.

ЛИТЕРАТУРА

52. Поводом једног поговора / Јов. Н. Томић. - Београд : Нова штампарија "Давидовић", 1910. - 128 стр.
П. о.: Одјек
53. Станоје Станојевић као критичар / Павле Поповић. - Београд : Нова штампарија „Давидовић”, 1910. - 91 стр.
П. о.: Српски књижевни гласник; књ. 25, св. 10-12, књ. 26, св. 1.
54. St. Stanojević: O ulozi ugarskih Srba u nacionalnom životu srpskog naroda / Fedor Nikić. У: Dan. - God. 1, br. 3 (1919), str. 53-54.
55. Неколико питања из прошлости Босне и Херцеговине / В. Глушац. - Тузла : Штампарија Ристе Секулића, 1921. - 71 стр.
56. О Станоју Станојевићу / [Јован Радонић]. - [Б. м. : б. и., 1937]. - 16 стр.
П. о.: Летопис Матице српске; књ. 348, 1937.

57. Библиографија радова Станоја Станојевића / Радослав Перовић.
- Нови Сад : Штампарииа Дунавске бановине, 1938. - 35 стр.
П. о.: Гласник Историског друштва у Новом Саду; књ. 11, св. 3-4,
1938.
58. Станоје Станојевић и историја српског средњевековног права /
Милош Младеновић. - Нови Сад : Штампарииа Дунавске
бановине, 1938. - 7 стр.
П. о.: Гласник Историског друштва у Новом Саду; књ. 11, св. 3-4,
1938.
59. Станоје Станојевић / Владимир Ћоровић. У: Југословенски
историски часопис. - Год. 4, св. 1-2 (1938), стр. 1-39.
60. Станоје Станојевић / Јован Грчић. У: Портрети с писама. 5 /
Јован Грчић. - Нови Сад : Штампарииа Јовановић и Богданов,
1939. - Стр. 190-211.

КЊИГЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ

ЖРСТ Т И В

ВИЗАНТИЈА И СРБИ

КЊИГА ПРВА

СТАНОЈЕВИЋ

МАТИЦА СРПСКА

БАЛКАНСКО
ПОЛУОСТРВО

ДО VII ВЕКА

Ж*

СТАНОЈЕВИЋ

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ
4443

МАТИЦА СРПСКА

61. Лиречекове примедбе на докторску дисертацију Ст. Станојевића /
Ђорђе Сп. Радојичић. У: Зборник Матице српске за књижевност
и језик. - Књ. 14, св. 2 (1966), стр. 375-376.
62. Сима Лукин Лазић и Станоје Станојевић / Коста Милутиновић.
У: Зборник за историју / Матица српска. - Бр. 23 (1981), стр. 205-
210.
63. Вељко Петровић као сарадник у Станојевићевој Енциклопедији /
Димитрије Вученов. У: Дело Вељка Петровића. - Нови Сад :
Матица српска, 1985. - Стр. 17-37.

64. Писма Хермана Вендела Станоју Станојевићу / Томислав Бекић.
У: Зборник Матице српске за историју. - Бр. 47-48 (1993), стр.
167-184.

ПИСМА И ФОТОГРАФИЈЕ

65. Писмо Станоја Станојевића Тихомиру Остојићу писано у Београду 20. марта 1907. године (РОМС, 6.532)
66. Допис председника Историјског друштва у Новом Саду др Станоја Станојевића Васи Стајићу писан 8. октобра 1927. године (РОМС, 9.267)
67. Писмо Станоја Станојевића Милану Токину писано у Београду марта 1927. године (РОМС, 42.698)
68. Писмо Станоја Станојевића Васи Стајићу писано у Београду 15. јануара 1937. године (РОМС, 9.275)
69. Писмо Станоја Станојевића Васи Стајићу писано у Новом Саду 18. марта 1928. године (РОМС, 9.272)
70. Писмо др Паје Радосављевића Станоју Станојевићу писано у Њујорку 20. септембра 1923. године (РОМС, 31.000)
71. Станојевићеве историјске белешке из страних извора (РОМС, 12.909)
72. Станоје Станојевић
73. др Лаза Станојевић са супругом Мартом, Станојевићеви родитељи
74. Станоје Станојевић, 1876. године
75. Станоје Станојевић са Душаном Милићем као резервни официри, Скопље 1915. године
76. Станоје Станојевић међу трећепозивцима, 1912. године
77. Станоје Станојевић, Јован Пивнички и Петар Богдановић, 1892. године
78. Станоје Станојевић, Тихомир Остојић и Јован Радонић, у Цариграду 1899. године

СТАНОЈЕ СТАНОЈЕВИЋ
1874 - 1937

ИЗДАВАЧ

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Драгица Мијовић

ПРИПРЕМА

Тихомир Светличић

ТИРАЖ

110 примерака